

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

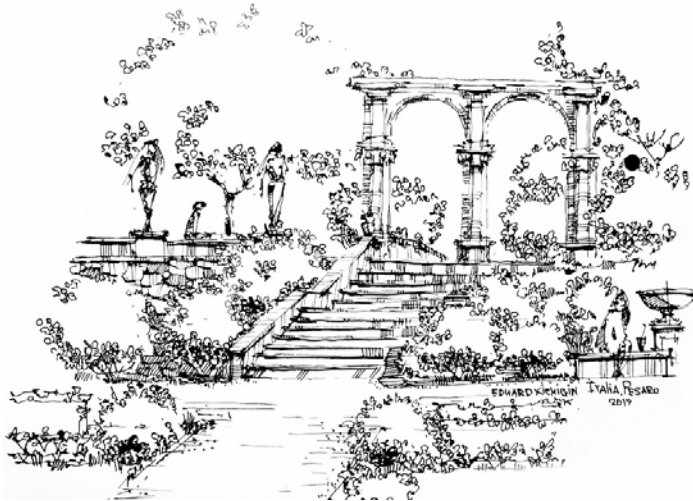
БІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА БОТАНІКИ

ЛАНДШАФТНЕ ПРОЕКТУВАННЯ ТА ДИЗАЙН

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

для студентів 3-го курсу

спеціальності 206
«Садово-паркове господарство»

Частина 1

Одеса – 2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

БІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА БОТАНІКИ

ЛАНДШАФТНЕ ПРОЕКТУВАННЯ ТА ДИЗАЙН

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

для студентів 3-го курсу

спеціальності 206
«Садово-паркове господарство»

Частина 1

Одеса – 2021

УДК 712(076)

К 13

Рекомендовано до друку Вченою радою
біологічного факультету ОНУ імені І. І. Мечникова.
Протокол № 10 від «23» червня 2021 р.

Рецензенти:

Л.В. Левчук – кандидат біологічних наук, директор Ботанічного саду
Одеського Національного Університету
імені І.І. Мечникова;

О.Л. Моргун – кандидат архітектури, доцент кафедри
дизайну архітектурного середовища Одеської Державної Академії
Будівництва та Архітектури.

К 13 Кадуріна А.О., Назарчук Ю.С. Ландшафтне проектування та
дизайн: методичні вказівки для студентів 3-го курсу спеціальності 206 «Садово-паркове господарство». Частина 1. –
Одеса: Видавець С.Л. Назарчук, 2021. – 28 с.

У методичних вказівках розглядаються основні поняття і послідовність проектування ландшафтних об'єктів, обраних студентом. Це може бути: присадибна ділянка, оформлення території перед громадською будівлею, сад на даху, фрагмент парку і т.д. Передбачається детальне пророблення всіх стадій проектування з оформленням альбому спеціалізованих креслень.

УДК 712(076)

© Одеський національний університет
імені І. І. Мечникова, 2021

© А.О. Кадуріна, Ю.С. Назарчук, 2021

Вступ

Методичні вказівки виконані відповідно до діючої програми по дисципліні «**Ландшафтне проектування та дизайн**» для спеціальності 206 «Садово-паркове господарство». Основою послужили роботи провідних теоретиків і практиків в області ландшафтного дизайну: С.С. Ожегова, О.Б. Сокольської, Д.О. Саймондса, А.Д. Жирнова, І.Д. Родичкіна, Л.Ф. Фурсової, А.В. Сичової, Н.П. Титової, Тіма Ньюбері, В.Т. Шимко, В.А. Нефьодова та ін. У методичних вказівках розглядаються основні поняття й послідовність проектування ландшафтних об'єктів, обраних студентом. Це можуть бути: присадибна ділянка, оформлення території перед громадською будівлею, сад на даху, фрагмент парку і т.д. Передбачається детальне пророблення всіх стадій проектування з оформленням альбому спеціалізованих креслень.

Мета і завдання практичної роботи

Метою дійсної роботи є знайомство з основними етапами й особливостями проектування ландшафтного об'єкта. Для досягнення мети були поставлені наступні **завдання**:

- вивчити специфіку проектної діяльності дизайнера;
- ознайомитися з рядом передпроектних досліджень по об'єкту;
- виконати основні етапи планування ділянки;
- виявити особливості архітектурно-художнього оформлення саду;
- освоїти специфіку оформлення креслень.

Кількість годин, введена на дисципліну "**Ландшафтне проектування та дизайн**": лекції – 40 ак. годин, практичні заняття – 40 ак. годин, самостійна робота студентів (СРС) – 70 ак. годин.

Специфіка проектної діяльності ландшафтного дизайнера

Існує три рівні планування ландшафту: містобудування, ландшафтне проектування та ландшафтний дизайн.

Основна різниця в роботі ландшафтного архітектора і дизайнера полягає в територіальних границях об'єктів. Так 1-й займається регіональним плануванням (парки, заповідники і т.д.), а 2-й - проектує міні-об'єкти (сади, присадибні ділянки та ін.).

Студентам при виконанні практичної роботи та майбутньому ландшафтному дизайнерові необхідно пройти наступні етапи проектування ландшафту в заданій послідовності:

- Одержання завдання на проектування
- Комплексна оцінка території
- Функціональне зонування ділянки
- Створення художнього образу об'єкта
- Трасування
- «Розкадрування»
- Проектування елементів саду
- Підбор асортиментів зелених насаджень

- Підрахунок кошторису
- Графічне оформлення проекту
- Узгодження із замовником (викладачем)

Розділ 1. Передпроектні дослідження

1.1 Схема аналізу об'єкта

Перший етап знайомства з ділянкою здійснюється після роботи топографа, що наносить на креслення інформацію про висотні відмітки на ділянці (визначає ухили і характер рельєфу), орієнтації по сторонах світла, червоних лініях будинків і правах користування дорогою, наявності комунікаційних систем, що підходять до об'єктів та ін.

Далі проектувальникові (студентові) не заважає виїхати на ділянку і зафіксувати на папері схему аналізу об'єкта із графічним додатком. На які моменти варто звернути увагу:

- аналіз сприятливих і несприятливих видів на території та поблизу;
- схема руху сонця (відзначаючи при цьому основні місця затінення);
- переважні вітри (з фіксацією проблемних місць - «повітряних труб», місць завихрень та ін.);
- близькість транспортних розв'язок, трас (аналіз їхнього впливу - шум, загазованість);
- визначення оптимального місця для будівництва, місць в'їзду і входу на територію.

Перерахована інформація, почерпнута з візуального контакту з об'єктом, укладається в описову частину, що наноситься на один аркуш із графічним додатком (планом-аналізом ситуації на ділянці – **рис. 1**). На ньому фіксуються: всі архітектурні спорудження, що перебувають на території (будинки, альтанка, пергола, колодязь та ін.), існуючі елементи озеленення (клумби, город, чагарники, дерева і т.д.). Крім цього показується планування будинку на тім поверсі, де планує більшу частину свого часу проводити замовник (для визначення видових точок). Далі йде нанесення і аналіз існуючого розкадрування - сприятливих і несприятливих видів, що відкриваються з різних місць ділянки, вулиці, будинку [1]. Наносяться габаритні розміри території, об'єктів, їхня прив'язка до меж ділянки. Проводиться обмірювання всіх елементів, які можливо підлягають збереженню (доріжки, альтанки, водойми, крони дерев та ін.). Бажано провести панорамну відеозйомку (для збереження в пам'яті всіх деталей) і фотофіксацію (окружну і пооб'єкту).

У випадку відсутності топографічної зйомки необхідно самостійно нанести на креслення всі комунікації (газ проходить на межі ділянок або по вулиці, водопровід і каналізацію можна простежити по люках і гідрантам, електромережу – по проводам на стовпах). Або ці дані можна одержати із креслень, виконуваних суміжниками при проведенні всіх ліній комунікацій. На **рис. 2** показані умовні позначки елементів благоустрою на кресленнях.

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

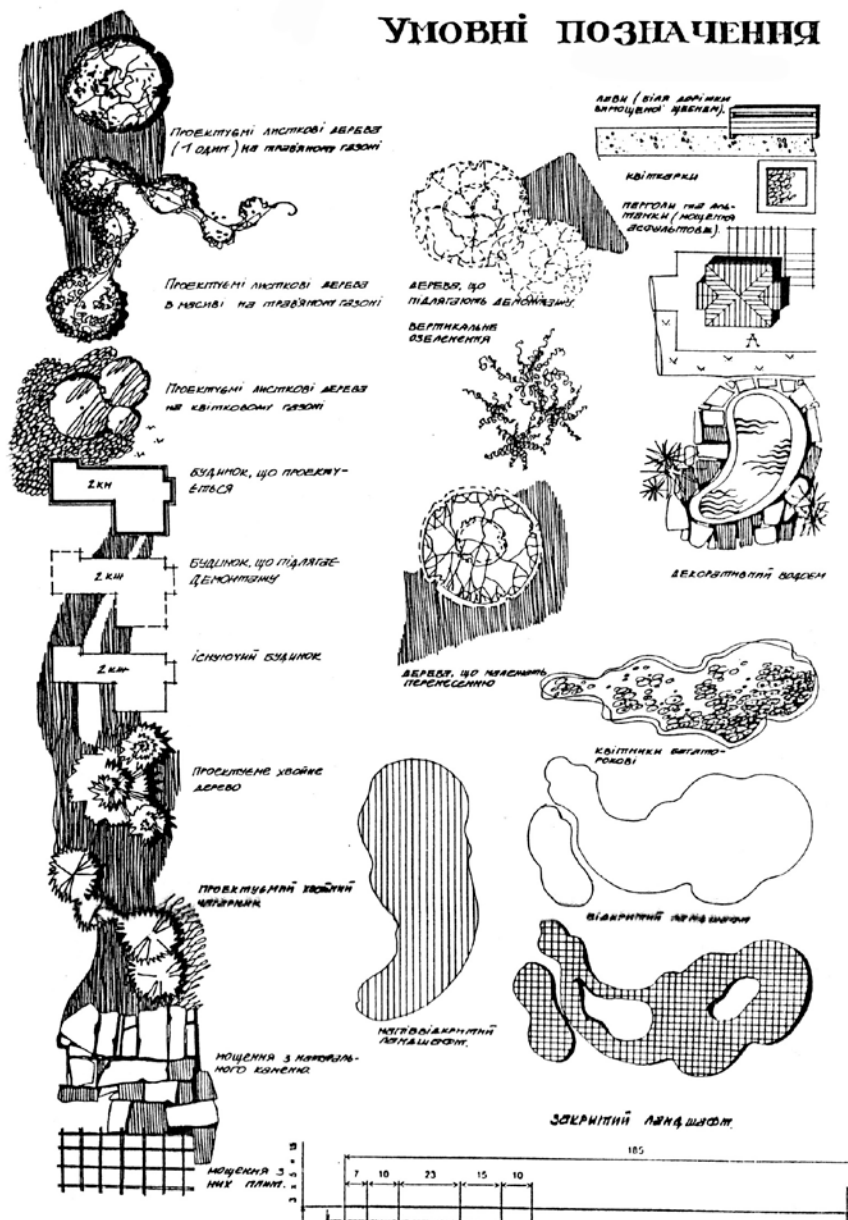

Рис. 2. Умовні зображення об'єктів на генплані [2]

Тільки вловивши суть ділянки, оточуючого пейзажу, забудови, погодних і природних умов, можна приступати до детального спілкування із замовником.

1.2 Складання програми проекту (анкета замовника)

Після дослідження благоустрою території, потрібно не менш уважно поставитися до потреб і вимог її мешканців. От приблизний список питань, які можуть лягти в основу проектування ландшафту:

- Режим експлуатації ділянки (перед офісом - короткочасне перебування, перед суспільним центром - рекреаційно-розподільна функція, котеджна ділянка - для річного, сезонного відпочинку і т.д.)
- Соціальний і демографічний склад учасників процесу (національність, підлога, вік, їхнє число та ін.)
- Можливі перспективи розвитку території (розширення, зменшення, впровадження у квартал і ін.) і колективу (збільшення, скорочення, заміна)
- Смаки, пристрасті, побажання замовників (функціональне зонування, стиль, колористика та ін.)
- Бажані асортименти елементів садового дизайну для насичення ними ділянки (клумби, басейн, альтанка, трельяж, садові меблі та ін.)
- Поінформованість замовника про ступінь догляду за рослинністю й спорудженнями на ділянці

Далі можливий більш індивідуальний підхід, з використанням психологічного тестування робочого колективу або спілкування з кожним членом родини із приводу зони, що більшою мірою буде належати йому. Хоча концепція прийняття основних рішень залишається в цілому за основним замовником (главою родини, керівником і т.д.).

Отже, на даному етапі перед студентами ставиться завдання виконання креслення «План-аналіз ситуації на ділянці» або його назва змінюється на «Опорний план», у випадку якщо він виконується на топогеодезичній підоснові з нанесеними відмітками і комунікаціями. Далі студенти заповнюють аркуш із так званою «Анкетою замовника», у якій випливають відповіді на представлені вище питання.

1.3 Стилiстичнi аспекти

Наступний момент, на якому варто сконцентрувати увагу проєктувальників (студентів) - вивчення історії садово-паркового мистецтва. Цього можна уникнути, якщо замовник згодний на повну «абстракцію». Хоча життя показує, що грамотний замовник не проти виконання парадної частини ділянки у французькому стилі, зони тихого відпочинку - в англійському, а естетичної насолоди - у японському стилі.

Завершити передпроектні дослідження можна філософським напуттям Дж. Саймондса: «Гарний проєкт є не більш ніж фіксацією логічних думок».

мок. Нудний проект - це фіксація невдалого мислення або взагалі надзвичайно обмеженого мислення. Блискучий проект свідчить про впевнений аналіз всіх факторів ділянки й спорудження, про ясне розуміння їхніх взаємин і про тонке відчуте вираження функцій усієї ділянки, об'єднаних таким чином, що одне доповнює інше і все разом працює гармонійно» [1].

Розділ 2. Основні етапи планування ділянки
2.1 Функціональне зонування

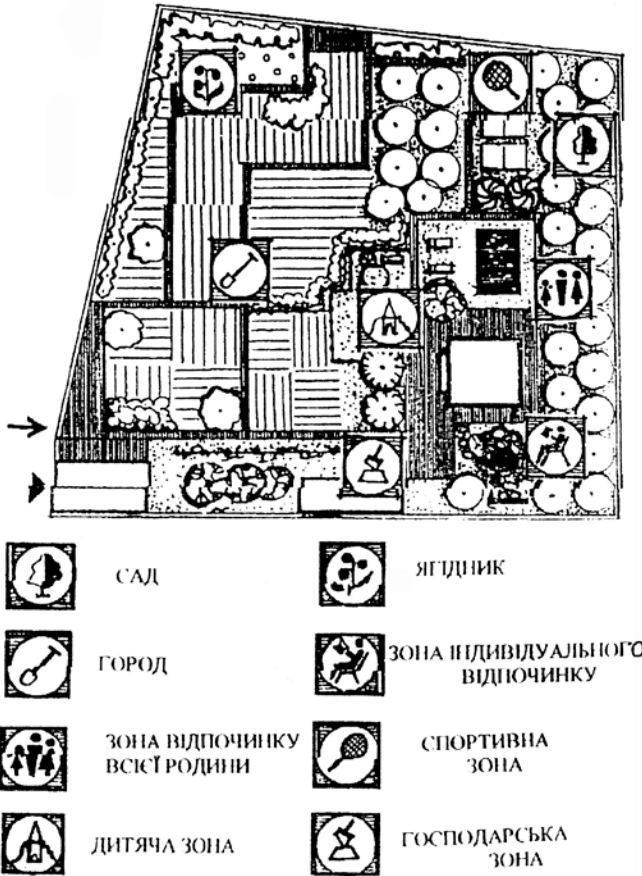

Рис. 3. Схема функціонального зонування присадибної ділянки (по Н.Я. Крижановській) [6]

Кожний об'єкт, залежно від свого призначення буде розділений на різні функціональні зони. Так, для присадибної ділянки це можуть бути: вхід-

на, прогулянкова (доріжки, тераси), господарська (вольєр, лазня, гараж і т.д.) зони; зона активного відпочинку (дитяча ігрова, спортивна площадки) і тихого (павільйон, альтанка, мангал, пергола) (рис. 3) [6]. Крім цього обов'язково буде присутня зона озеленення. Залежно від пристрасі хазяїв до садівництва вона може включати деякі з перерахованих об'єктів: сад, ягідник, город, сад каменів, розарій, альпінарій, газон та ін. До проектування благоустрою території перед суспільними будинками трохи інший підхід. Найчастіше через невеликі території перед офісом, магазином, кафе, де йде в розрахунок кожний метр, зона одна - парадна (вхідна).

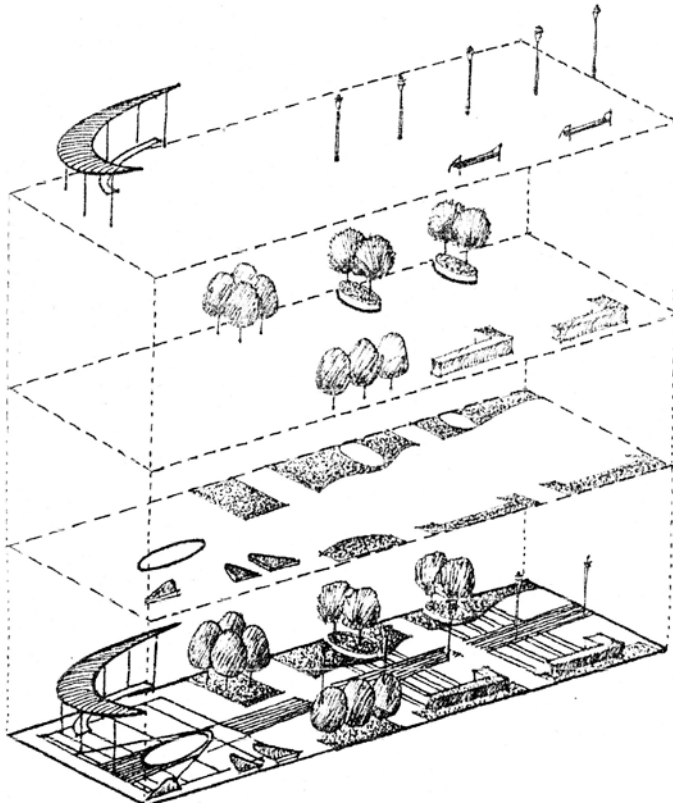

Рис. 4. Основні етапи формування дизайну міського середовища (по В.А. Нефьодову) [5]

При об'єктах масового відвідування (театрах, виставочних і культурно-дозвільних комплексах, готелях і ін.) можуть бути самі різні варіації: вхідна зона, тихого, активного відпочинку та інші, залежно від призначення будинку й прилягаючої території (рис. 4).

При цьому необхідно пам'ятати про ряд нормативів, прописаних у ДБН 360-92* «Планування населених місць і міст» (с. 26): відстані від стін будинків і споруджень до місць посадки рослин і протипожежні норми припустимих відстаней між спорудженнями. Приведемо деякі з них, - відстані:

- від проїзду до будинку - не менш 4,5 м
- від житлового будинку до границі із сусідами - не менш 3 м
- між житловими будинками на сусідніх ділянках - не менш 6 м та ін.

2.2 Вертикальне планування ділянки.

Далі, перш ніж приступити до проектування доріжок відповідно до обраних зон і стилю, необхідно провести вертикальне планування ділянки. Її основними завданнями є:

- оцінка існуючого рельєфу за топографічним планом
- визначення проектних відміток
- побудова проектних горизонталей
- визначення обсягів грабарств

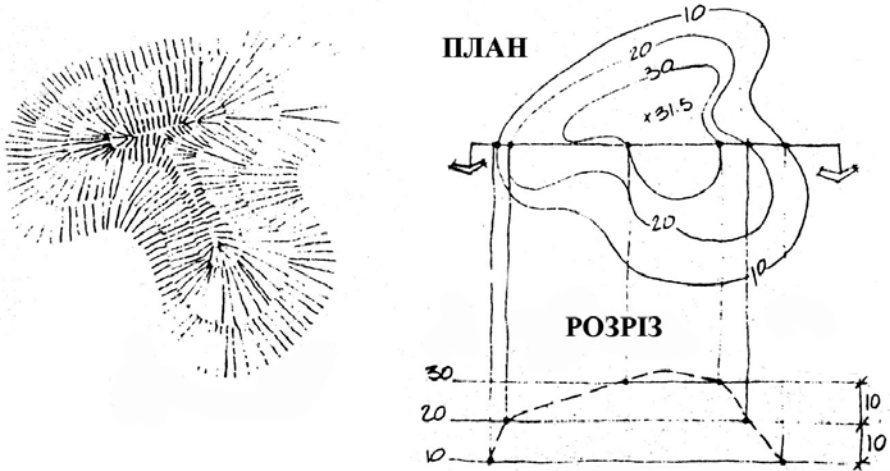

Рис. 5. План, розріз і умовне зображення рельєфу

Мабуть, найбільш складний варіант створення цікавої композиції представляється на стандартній, прямокутній плоскій ділянці. Якщо ж після виміру висотних оцінок за допомогою геодезичної зйомки або вручну (за допомогою шланга з водою - по методу сполучених посудів) перепад висот все-таки виявився, то крутість рельєфу оцінюється по наступній формулі:

$i = h / l$, де:

i - ухил (%)

h - висота закладення (м)

l - довжина закладення (м)

На дисципліні, присвяченій благоустрою території, студенти знайомляться з побудовою проектних горизонталей [7]. Ми розглянемо процес формування вертикального планування ділянки з архітектурно-художньої точки зору – геопластики (рис. 5, 6). Основними засобами формування геопластики рельєфу є [7, 8]: укоси, сходи, підпірні стінки, пандуси, земляні насипи, вали та пагорби.

Рис. 6. Форми організації рельєфу

2.3 Розкадрування (проекування видів)

Вид - це пейзаж, спостережуваний з певної точки зору. Часто його порівнюють із постійно мінливим настроєм, прекрасною оправою саду. Створити й зафіксувати прекрасний вид - мистецтво.

Проекування видів можливо двома шляхами:

1. Уже існуючий на території саду або за його межами вид обрамляють лаштунками (зеленою «рамкою» з дерев і чагарників)
2. Проекують штучний вид і фіксують видові крапки (з вітальні, альтанки, з балкона, тераси, вхідної хвіртки та ін.).

Це *віста* (в пер. з італ.) – гарний вид, мала коротка перспектива. Фокусом інтересу при цьому можуть бути: пагорб, гарний вид, скульптура, лава, квітник, альпінарій та ін. (рис. 7). Простір саду відповідно можна проєкувати також двома способами:

1. Закриті простори - відведені під високі об'єкти й посадки вище рівня очей
2. Відкриті простори - вільні, що перебувають нижче рівня очей (квітники, газони, чагарники).

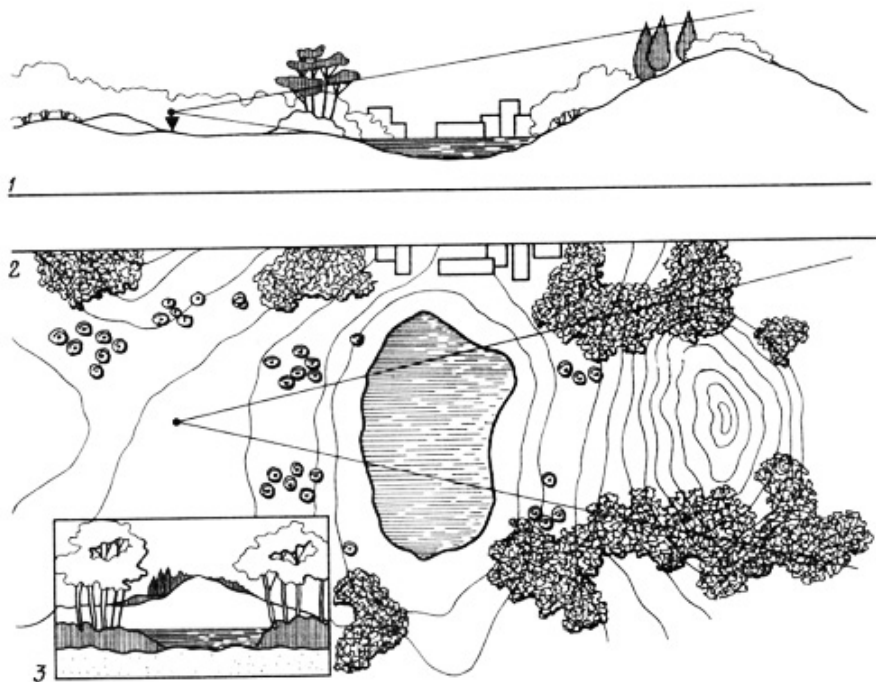

Рис. 7. Проектування видів

2.4 Трасування (проектування доріжок)

Визначивши місцезнаходження функціональних зон ділянки й найбільш ефектних видових точок, варто розбити мережу доріжок. При цьому потрібно заздалегідь продумати сценарій руху. Основою для його створення служить аналіз факторів, - збуджуючих до руху й відразливих.

Так людина має звичай рухатися:

- по лініях найменшого опору
- по легких ухилах
- по напрямку, обумовленому напрямними формами, знаками
- до того, що становить інтерес, гостинно
- до точок контрасту, багатой фактури, кольору
- прагнучи до зміни (з холоду в тепло, із сонця в тінь і т.д.)

До факторів, що перешкоджають руху, ставляться: круті ухили, щось неприємне, одноманітне, нудне, безладне, небезпечне [1]. По накресленню в плані доріжки можуть бути: геометричними (прямолінійними) – у такому випадку в основі композиції лежать строгі, урівноважені пропорції або мальовничими (вільними, криволінійними). Мальовниче планування діє на лю-

дину зненацька, кожний поворот несе в собі елемент новизни й контрастного сприйняття побаченого. При цьому найчастіше на території саду, парку присутні обидві планувальні структури: поблизу архітектурного об'єкта – геометрична, що підкреслює контури, форми будинку; а вдалині – мальовнича, що веде людини в мир природи й споглядального відпочинку (рис. 8, 9).

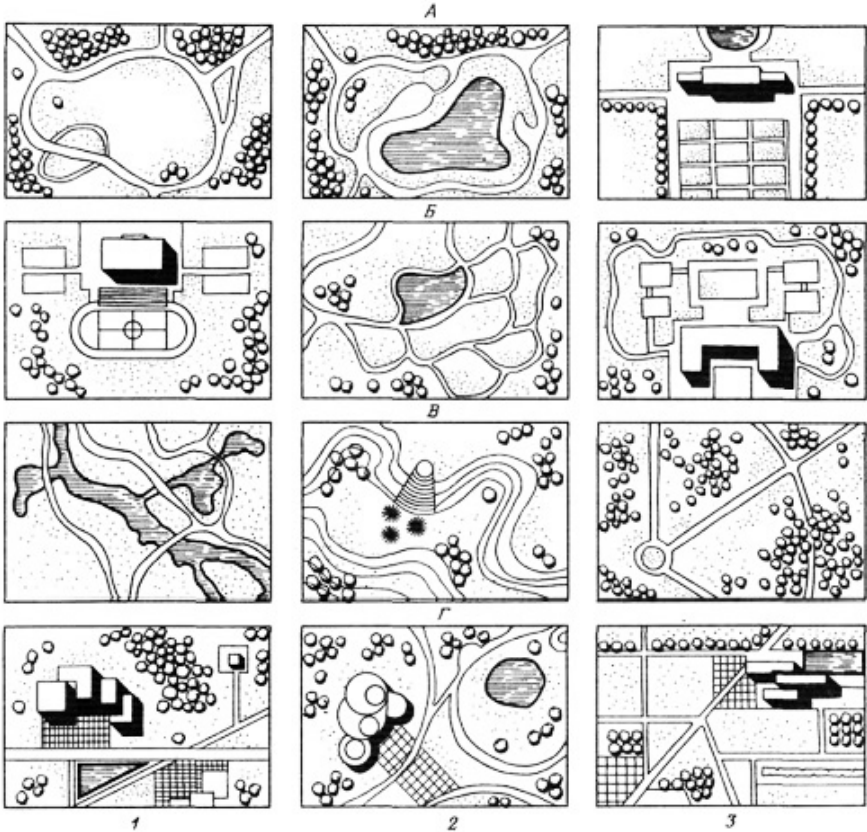

Рис. 8. Різні композиційні схеми парків

Проектуючи алеї потрібно пам'ятати про деякі правила:

- всі повороти й вигини повинні бути виправдані характером рельєфу та елементами ландшафту;
- розвилки та відімкнення доріжок не повинні утворювати гострих кутів, а їхні осі бажано перетинати під прямим кутом;
- ширина алеї повинна бути однаковою на всьому протязі (розширення для розташування кіосків, лав не повинні впливати на ширину дороги).

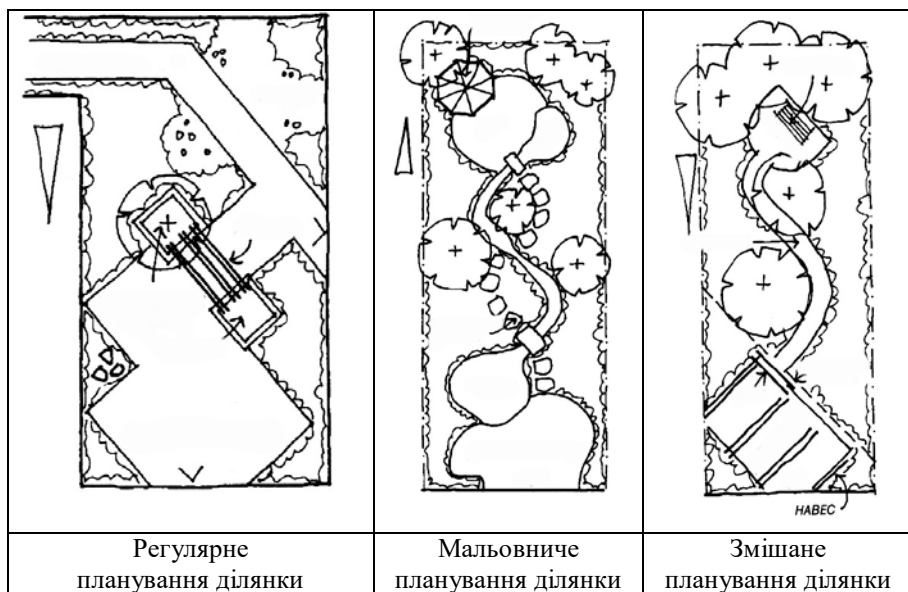

Рис. 9. Варіанти планувальних структур

Основними фізико-хімічними властивостями матеріалів для дорожнього будівництва є: міцність, морозовитривалість, водопоглинення, опірність стиску й стиранню. У садах, де є присутнім досить невелика кількість людей, вимоги до покриття можуть бути не настільки жорсткими. Тут можна влаштувати доріжки з: кlinkерної цегли, піску (із глиною), самоблокувальної брушати, ФЕМ (фігурних елементів мощення), дерева (палубна дошка та круглі спіли), з покриттям цегельною або мармуровою крихтою. Також можливі варіанти виконання алей з бетонних плит, мощення кругляком, галькою, брекчією. Матеріали для покриттів вибираються залежно від функціонального призначення, стильових особливостей і колірної гами об'єкта.

2.5. Композиційні прийоми у проектуванні ландшафтного об'єкта

Проектуючи композиційну структуру об'єкта необхідно пам'ятати про послідовність і особливості візуального сприйняття людини. На основі їхнього вивчення виведені наступні принципи композиції для формування гармонійного просторового середовища на проєктованій ділянці:

- **Структурність** - взаємозв'язок елементів саду, необхідність вільної орієнтації в просторі, візуальна безперервність;
- **Домірність** - пропорційність, масштабність форм;
- **Гнучкість** - еволюція і здатність до трансформації, варіантність, «рухливість» форми (можливість гнучкого планування);

- **Єдність** - основний принцип архітектурної композиції - зорова рівновага асиметричної системи саду; безперервність, «перетікання» ландшафтних просторів; просторово-тимчасовий зв'язок між елементами цілого.

Крім того, благоустроюючи ділянку, необхідно пам'ятати, що вона є складовою просторового середовища поряд з іншими об'єктами. Бажана присутність поняття *«синтез мистецтв»*, – результату одночасності чотирьох єдностей: функціональної, просторової, колористичної та пластичної.

Так, колористика саду прямо пов'язана з колірним рішенням будинку, мощення, малих форм і споруджень, що оточують забудову і т.д. При цьому необхідно пам'ятати, що самі зелені насадження, їхня форма, кольори, фактура, ритмічність побудови роблять на композиційне єдності саду менший вплив, чим архітектурні складові.

2.6 Композиції зелених насаджень

Зелені насадження, як елементи класифікуються таким чином:

Солітер (ординар) – одиночна, високо-декоративна рослина на відкритому просторі галявини

Деревні групи – кілька дерев однієї або різних порід, посаджених замкнуто, на незначних відстанях

Лінійні насадження (алеї) – посадка дерев і чагарників з 2-х сторін дороги

Боскети – замкнуті ділянки з насадженнями, звичайно правильної геометричної форми

Живоплоти – рядова посадка із чагарників, дерев кущових форм із щільно зімкнутими кронами однієї висоти. Залежно від висоти вони діляться на:

- *Зелені стіни* – висотою більше 3 метрів

- *Середні живоплоти* – 1-3 метра

- *Бордюри* – менш 1 метра

Фігурні зелені рослини (топіарне мистецтво)

Крім цього існують такі поняття, як *куліса* – ряд дерев і чагарників, що обмежують вид на відкритий простір і *куртина* - група рослин, що обмежують простір усередині саду, парку [10].

При створенні зелених композицій більшу роль грає конфігурація крони. Характерні форми крон декоративних деревних рослин: природна, колоновидна, розкидиста, плакуча, зонтична, пірамідальна, куляста та ін. У регулярних форм деревних рослин вони діляться на: овальні, нижньоовальні, верньоовальні, купольні й конічні. Окрему область представляють стрижені одиночні рослини, тут кількість варіацій прямо пов'язане з фантазією «топіаріїв». Це: куляста, конічна, назад-конічна, циліндрична, зонтична, купольна, квадратна, кільцеподібна, віялова, фонтанна форми крон і їхні численні комбінації [11].

Ритміко-метричні закономірності в побудові композиції діють як на рівні архітектурно - планувальних рішень, так і в озелененні ділянки (мал. 10 – по В. А. Нефьодову).

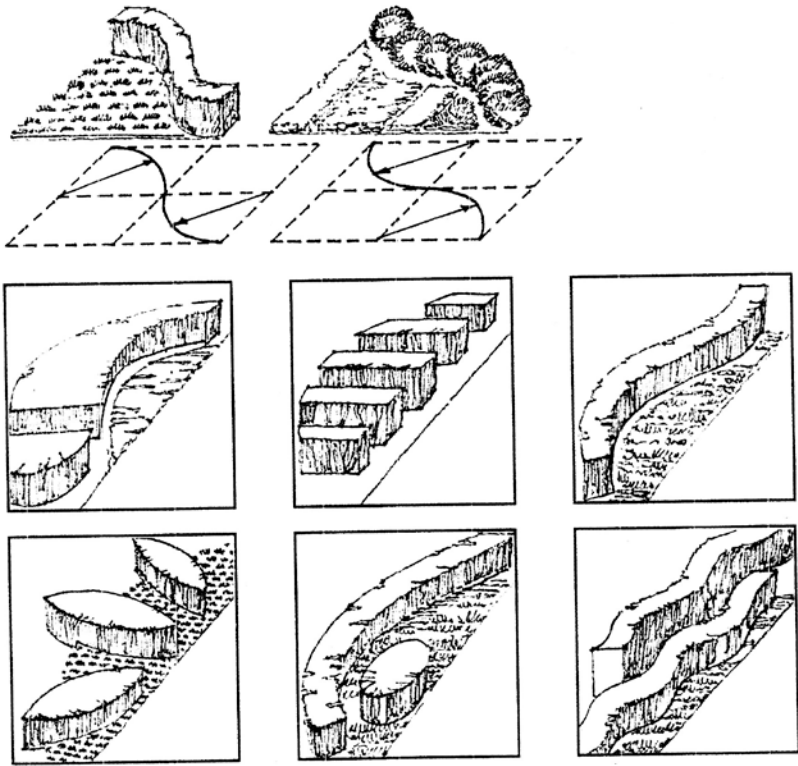

Рис. 10. Композиційні прийоми озеленення

2.7 Колористичні основи в ландшафтному дизайні

Відносно колористики в ландшафтному дизайні існують деякі правила:

- Колірні сполучення гармонійні, якщо погодяться з домінуючими кольорами оточення;
- Краще, коли більша площа займається кольорами менш насиченим або більше темним;
- Будь-які кольори на тлі контрастних кольорів сприймаються як більше насичені;
- Чим більше площа оточення, тим сильніше змінюється кольори елемента в цьому оточенні та ін.

Крім цього при проектуванні колористики саду потрібно пам'ятати про *повітряну перспективу*, що сприяє значній зміні кольорів. Це оптична зміна

кольорів предметів, що залежить від відстані, величини повітряного простору між оком і предметом, прозорості повітря, висвітлення й погоди. Синява повітря обволікає предмети, змінюючи тон їхніх фарбувань.

Представлена вище інформація потрібна для оформлення аркуша з паспортом фарбування квітника в різні пори року.

Розділ 3. Обсяг практичної роботи

3.1 Тематика

На вибір студентів:

- Благоустрій території виставочного комплексу з розміщенням експозиції
- Благоустрій території перед офісним будинком
- Благоустрій території перед магазином
- Благоустрій території усередині двору багатопверхового житлового будинку
- Благоустрій території перед вищим навчальним закладом
- Благоустрій території присадибної ділянки
-

3.2 Склад проекту

- Ситуаційний план М 1:10000, М 1:15000
- Опорний план (план-аналіз ситуації на ділянці) М 1:100 (доповнений планом фото фіксації та детальним обмірами об'єкту)
- Анкета замовника
- Ескізні варіанти генплану М 1:50
- Генеральний план (сполучений з посадковим кресленням) М 1:50
- Дендроплан М 1:50
- Асортиментні таблиці
- Фрагмент генерального плану. Розробка квітника (М 1:20) з колористичним рішенням у різні пори року
- Розгорнення (якщо буде потреба) М 1:100
- Дизайн малих архітектурних форм М 1:20
- Вісти

3.3 Графічна частина практичної роботи

Практична робота виконується на аркушах ватману формату А-3, які потім брошуруються в альбом. На них відображається перерахований вище склад проекту (п. 3.2). Методи графічної подачі можуть бути різними, з використанням комп'ютерної, ручної графіки, гуаші, відмивання аквареллю, задувки. Виключення становлять такі креслення, як дендроплан і креслення квітника, які повинні бути подані в чорно-білій графіці. У кольорі - паспорт фарбування квітника в різні пори року й видові точки (вісти). Інші креслення й малюнки можуть бути оформлені в кожній з перерахованих технік.

3.4 Програма - завдання на розробку практичної роботи «Благоустрій території»

Необхідно вибрати район, місце будівництва й прив'язати ділянку на ситуаційному плані. Проаналізувати його з погляду: орієнтації по сторонах світла, пануючих вітрів, наявності комунікацій, під'їздів, підходів, будов, озеленення та інших факторів. Далі потрібно заповнити «Анкету замовника», - для з'ясування: набору функціональних зон, архітектурно - декоративних елементів (альтанка, басейн, трельяж, пергола, оранжерея та ін.), варіантів озеленення (газон, клумби, рокарій та ін.), стилістичного й колористичного напрямку рішення образу території, що. При проектуванні генплану ділянки потрібно виявити найбільш ефектні видові точки (вісти) і «зафіксувати» їх такими елементами, як лава, тераса, альтанка. Розбивши територію на функціональні зони, запроєктувати мережу доріжок, підходів і під'їздів. Детально продумавши план озеленення, потрібно нанести на дендроплан асортиментні відомості дерев і чагарників, прив'язавши їх розмірами між собою та до меж ділянки. Посадкове креслення, із зображенням і нумерацією трав'яних рослин (газон, квітники) сполучається з генеральним планом. Всі рослини з посадкового креслення і дендроплану заносяться в асортиментні таблиці. Далі розробляється дизайн малих форм, елементів саду. У розмірах вкреслиться план одного з міксбордерів (квітників із річним цвітінням рослин) і розробляється його колористичний паспорт в 4 пори року. Прорисовуються в перспективному зображенні найбільш ефектні видові точки, відзначені на генплані. При підборі асортименту рослин потрібно проаналізувати сонячну картограму й визначити найбільш сонячні та тіньові місця на ділянці, відповідно до цього будуть обрані для окремих зон сонцелюбові й тіньовитривалі рослини. У цілому, дизайн ділянки повинен бути розроблений відповідно функціональним та естетичним факторам, обліку особливостей сприйняття замовників.

3.5 Склад креслень

1. Ситуаційний план. Викопіювання із плану міста або району, із вказівкою границі проєктованої ділянки, вулиць, під'їздів, зелених насаджень.

2. Опорний план. На ньому зображуються: роза вітрів, умовні позначки, експлікація. Виконується на топогеодезичній основі, із зображенням підземних комунікацій (водопроводу, каналізації, газопроводу, тепломережі, телефонної й кабельної мережі). Зображуються існуюча ситуація - рельєф місцевості, насадження, будівлі, дорожньо-стежкова мережа, під'їзди та ін., із включенням сусідніх ділянок.

Якщо підоснова відсутня і студент наносить інформацію на аркуш без вказівки відміток і деяких комунікацій, таке креслення буде називатися не опорний план, а «**План – аналіз ситуації на ділянці**».

3. Генеральний план. На ньому зображуються: роза вітрів, напрямок півночі, умовні позначки, експлікація до генплану. Генплан включає зобра-

ження архітектурних об'єктів, розташованих у межах ділянки, доріжок і площадок з розмірами, озеленення ділянки (дерева, чагарники, газон, квітники), мощення, декоративних споруджень (альтанок, декоративних екранів, павільйонів, пергол), водоймів, малих архітектурних форм. Осі будівель прив'язуються розмірами до меж ділянки. При цьому план будинку зображується на рівні 1-го поверху. Видові точки відзначаються усередині будинку й на благоустрої території. Обов'язково на генплані вказується відомість площ типів покриття, типів насаджень (квітники, газони), тощо. При сполученні генплану з **посадковим кресленням** відмічається нумерація всіх представлених рослин. Після чого вони заносяться в **асортиментні таблиці**.

4. Дендроплан. Креслення, на якому умовно зображуються дерева й чагарники; архітектурні об'єкти, водойми, газони, площадки, доріжки. Дерева й чагарники прив'язуються між собою і до границь ділянки методом триангуляції або ординат. Обов'язково кожна рослина або група рослин повинна мати дробове число, де чисельник позначає номер, присвоєний рослині в асортиментній відомості, а знаменник – загальна кількість посадкового матеріалу в означеній групі. Дендроплани повинні доповнюватись асортиментними відомостями, умовні позначки й стрілка напрямку півночі. Часто, за необхідністю, дендроплани розділяють на декілька листів через ярусність насаджень. Таким чином виділяють дендроплани першого ярусу (дерева та великі чагарники), другого ярусу (низькі чагарники, ліани) та окремі схеми створення квітників.

5. Асортиментні таблиці. Заповнюються для вказівки асортиментів: квіткових рослин, газонних трав, дерев і чагарників.

Асортиментна відомість дерев і чагарників

№ з/п	Найменування (вид, форма)	Кількість	Примітка
1	2	3	4

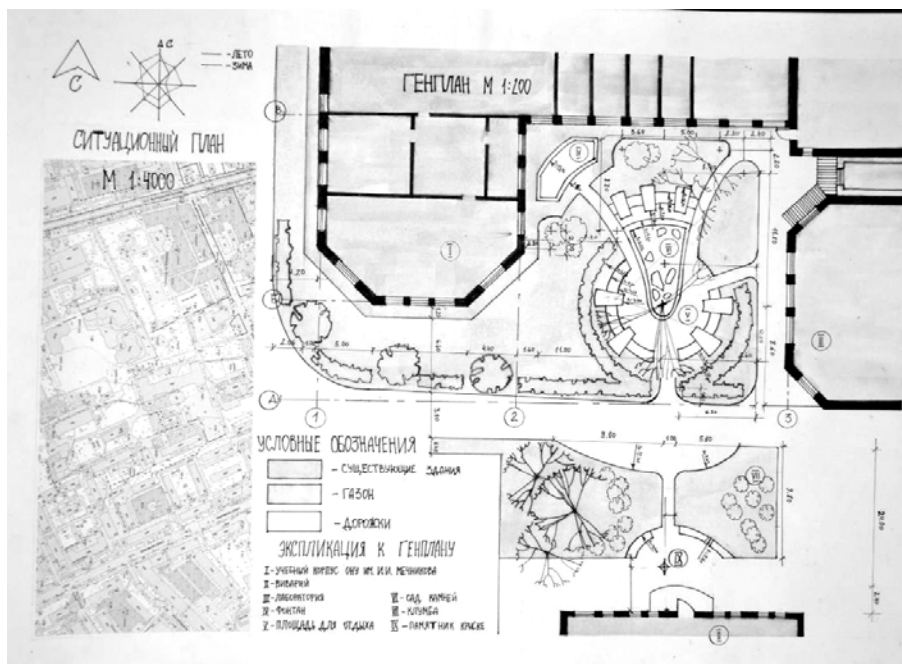
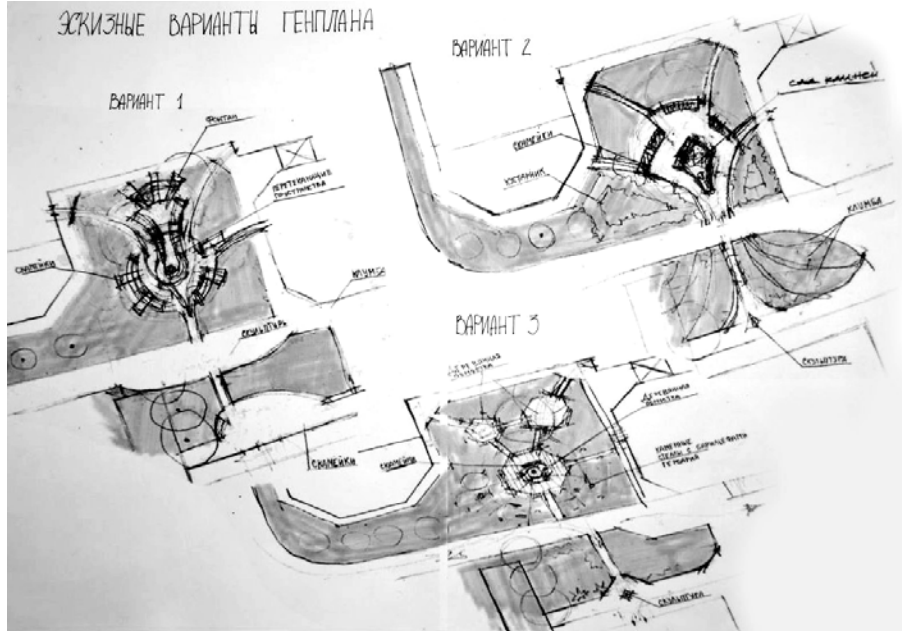
Асортиментна відомість квіткових рослин

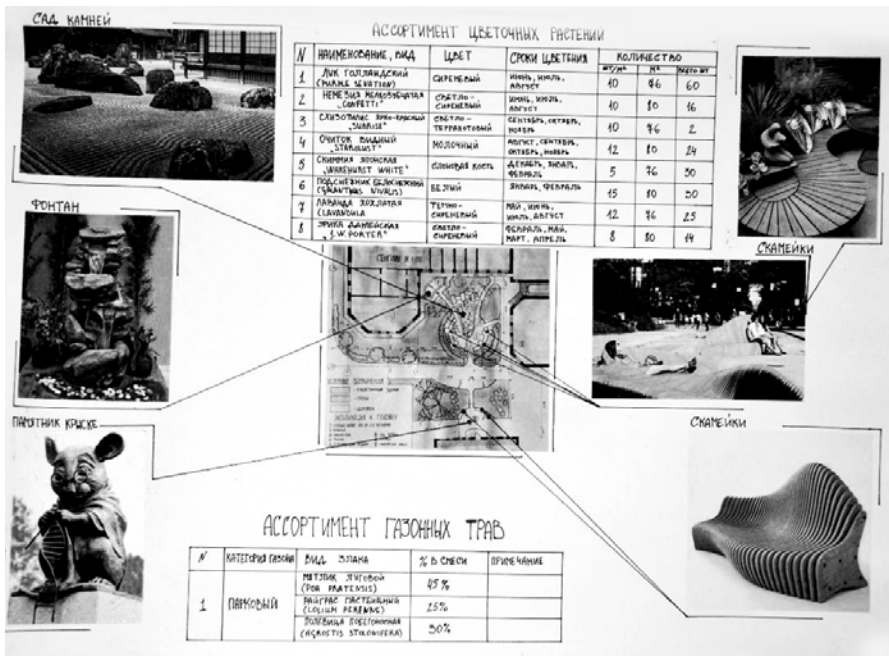
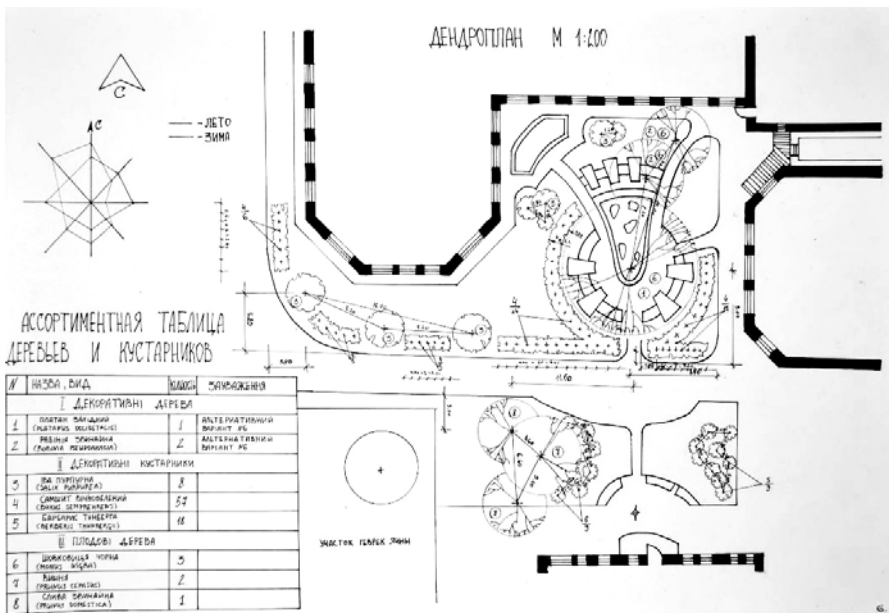
№ з/п	Найменування (вид, сорт)	Кольори	Строки цвітіння	Кількість		
				шт/м ²	м ²	Усього шт.
1	2	3	4	5	6	7

Асортиментна відомість газонних трав

№ з/п	Категорія газону	Вид злаку	% у суміші	Примітка
1	2	3	4	5

Эскизные варианты генплана

ЛІТЕРАТУРА

1. Саймондс Дж. Ландшафт и архитектура / пер. с англ. А.И. Маньшавина. – М.: Изд-во литературы по строительству, 1965. – 194 с.
2. Жирнов А. Д. Ландшафтна графіка. Альбом №1.: Методичний посібник. – К.: Державна академія керівних кадрів культури і мистецтв, 2001. – 25 с.
3. Сокольская О. Б. История садово-паркового искусства: Учебник для ВУЗов. – М.: ИНФРА-М, 2004. – 350 с.
4. Ожегов С. С. История ландшафтной архитектуры: Краткий очерк. – М.: Стройиздат, 1993. – 240 с.
5. Нефедов В. А. Ландшафтный дизайн и устойчивость среды. – СПб., 2002. – 295 с.
6. Крижановська Н. Я., Шевчук Г. П. Дизайн присадибних ділянок. – Харків: ХГАГХ, 2000. – 130 с.
7. Теодоронский В. С. Строительство и эксплуатация объектов ландшафтной архитектуры: Учебное пособие. – М.: МГУЛ, 1995. – 75 с.
8. Тим Ньюбери Все о планировке сада / пер. с англ. И.Г. Колосковой и О.И. Романовой. – М.: Кладезь-Букс, 2004. – 256 с.

9. Жирнов А. Д. Искусство паркостроения. – Львов: „Вища школа”, изд-во при Львов. ун-те, 1977. – 208 с.
10. Ландшафтный дизайн. Терминологический словарь / под ред. А.П. Вергунова. – М.: МАРХИ, 2001. – 117 с.
11. Черкасов М. И. Композиции зеленых насаждений. – М.: Изд-во коммунального хоз-ва РСФСР, 1960. – 344 с.

ЗМІСТ

Вступ	3
Мета і завдання практичної роботи.....	3
Специфіка проектної діяльності ландшафтного дизайнера	3
Розділ 1. Передпроектні дослідження	4
1.1 Схема аналізу об'єкта	4
1.2 Складання програми проекту (анкета замовника)	7
1.3 Стилiстичні аспекти	7
Розділ 2. Основні етапи планування ділянки	8
2.1 Функціональне зонування	8
2.2 Вертикальне планування ділянки	10
2.3 Розкадрування (проектування видів)	11
2.4 Трасування (проектування доріжок)	12
2.5. Композиційні прийоми в проектуванні ландшафтного об'єкта	14
2.6 Композиції зелених насаджень	15
2.7 Колористичні основи в ландшафтному дизайні	16
Розділ 3. Обсяг практичної роботи	17
3.1 Тематика	17
3.2 Склад проекту	17
3.3 Графічна частина проекту	17
3.4 Програма - завдання на розробку практичної роботи „благоустрій території”	18
3.5 Склад креслень	18
Додаток. Приклад оформлення практичної роботи.....	20
Література	26

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК

Навчальне видання

Кадуріна Антоніна Олегівна
Назарчук Юлія Сергіївна

Ландшафтне проектування та дизайн

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

для студентів 3-го курсу
спеціальності 206 «Садово-паркове господарство»

Частина 1

В авторській редакції

Підписано до друку 03.09.2021. Формат 60x90/16
Обсяг 1,3 ум. друк. арк.
Папір офсетний. Гарнітура «Times New Roman»
Наклад 100 прим. Зам. № 21018

Видавець і виготовлювач

С.Л. Назарчук

65009, Одеса, Фонтанська дорога, 10.
Тел.: 050 905 23 77. E-mail: selen_odessa@ukr.net
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 7024 від 23.12.2019